

gent:

Meertaligheid stimuleren bij ouders en kinderen

Tips voor leerkrachten
en schoolteams

Hoe bereik je meertalige ouders beter? Hoe stimuleer je meertalig taalgebruik thuis en in de klas? En hoe hou je meertalige leerlingen gemotiveerd om Nederlands te leren? We bundelden enkele handige tips.

MEERTALIGE OUDERS

HOE BEREIK JE HEN BETER?

Een goede communicatie tussen ouders, begeleiders en het hele schoolteam is belangrijk, zeker als er een probleem is. Ouders met een leefwereld die erg verschilt van de jouwe of die van de school/instelling, hebben meer nood aan duidelijke informatie.

Ze spreken soms geen of weinig Nederlands en vermijden daardoor contact met de school. Toch is het ook voor hen belangrijk om te weten hoe het gaat met hun kind en wat de afspraken zijn.

6 MANIEREN

OM JE COMMUNICATIE MET MEERTALIGE OUDERS TE VERSTERKEN

01

Neem een uitnodigende houding aan en stap zelf als professionele partner op de ouder af.

02

Mondeling contact is doeltreffender dan schriftelijk contact. Probeer ouders daarom zoveel mogelijk mondeling aan te spreken en wees zuinig met schriftelijke communicatie. Een helder geheugensteuntje op papier is natuurlijk wel een goede aanvulling op een gesprek.

03

Leer de ouders kennen en respecteer hun leefwereld, hun cultuur, hun manier van opvoeden en communiceren.

04

Dring ouders niets op, maar ga bij problemen of discussies samen op zoek naar oplossingen. Vermijd veralgemeningen en blijf bij het concrete. Probeer het positieve te zien en te verwoorden, en waardeer de inspanningen van ouders. Maak duidelijk dat je samen met de ouders het beste wilt voor het kind.

05

Zeg bij een afspraak duidelijk wat het onderwerp van het gesprek is, wie er aanwezig zal zijn en hoeveel tijd je ervoor uittrekt. Bevestig de afspraak ook schriftelijk. Geef de ouders de kans om een vertrouwenspersoon mee te brengen als ze dat wensen.

06

Goede communicatie tussen de school/instelling en de ouders is een continu proces. Sta daarom als team regelmatig stil bij de manier waarop je met (meertalige) ouders communiceert en stem je communicatie af op de (nieuwe) noden van je doelgroep.

EXTRA TIPS

BIJ SCHRIFTELIJKE COMMUNICATIE

- Ondersteun schriftelijke communicatie met mondeling contact, zeker bij belangrijke of gevoelige informatie.
- Gebruik eenvoudige woorden en kies korte zinnen in een duidelijke lay-out. Vermijd vakjargon en probeer in 'mensentaal' te schrijven.
- Ga na of er pictogrammen of illustraties zijn die je boodschap extra duidelijk kunnen maken.
- Laat de belangrijkste documenten of brieven eventueel vooraf vertalen: teksten over het inschrijvingsbeleid, de dagelijkse werking, de eet-afspraken, ... Hou daarbij rekening met de wettelijke regels. Maak eventueel gebruik van de vertaalfiches op de website van Klasse.

BIJ MONDELINGE COMMUNICATIE

- Hou oogcontact en zorg ervoor dat ouders zich veilig voelen om Nederlands te praten, dat ze zich geen zorgen hoeven te maken over fouten in hun taalgebruik.
- Gebruik de context van je gespreksonderwerp. Spreek bijvoorbeeld af in de eetruimte als je het over het eten van een kind hebt, of ga naar de klas als je over de klaswerking wilt praten.
- Probeer je boodschap helder en duidelijk over te brengen: spreek langzaam, in duidelijke, correcte en korte zinnen, en herhaal de boodschap indien nodig met andere woorden.
- Beperk je tot de essentie. Een onschuldige opmerking tussendoor als 'Ik zal het raam even openen' kan verwarrend zijn voor een meertalige ouder. De ouder begrijpt misschien niet dat die opmerking niets met het gesprek te maken heeft.
- Gebruik waar nodig en mogelijk visuele ondersteuning, zoals mimiek, gebaren, tekeningen, foto's, pictogrammen of aanwijzingen. Beeld overstijgt immers taal en zegt meer dan woorden. Ook schriftelijke hulpmiddelen, zoals stickers of een heen-en-weerschrift, kunnen de boodschap ondersteunen.
- Sommige ouders beheersen het Nederlands nog niet helemaal. Zoek eerst een gemeenschappelijke taal of laat iemand tolken: een collega, een andere ouder of een externe tolk via IN-Gent vzw. Laat kinderen liever niet tolken, zeker als het over hun eigen situatie gaat, of die van vriendjes of klasgenootjes.

HANDIGE TOOLS

Ben je op zoek naar vertalingen van documenten of brieven om op school mee te geven aan ouders? Of zoek je een tolk die je kan helpen om met ouders te communiceren? Bekijk dan zeker eens de informatie op de website van IN-Gent, of neem contact op met de dienst Sociaal Tolk en Vertalen bij IN-Gent.

www.in-gent.be/voor-jouw-organisatie/sociaal-tolken-vertalen

Op de website van Klasse vind je vertaalfiches in verschillende talen. www.klasse.be/4472/meertalig-communiseren-met-ouders-met-vertaalfiches

MEERTALIGHEID THUIS

STIMULEREN EN ONDERSTEUNEN

Lukt het om op een duidelijke en open manier met de ouders te communiceren? Dan kun je ze ondersteunen bij hun taalstimulering thuis en hen helpen antwoorden te vinden op hun vragen.

12 TIPS

OM TAAL IN DE THUISOMGEVING TE STIMULEREN

01

Bekijk het positief. Kinderen opvoeden in een context van migratie en meertaligheid is verre van evident, maar elke ouder wil het beste voor zijn of haar kind en is betrokken bij de ontwikkeling van het kind. Soms is dat op een andere manier dan jij gewoon bent, maar probeer die visie op opvoeden te begrijpen en te waarderen, en ga op zoek naar raakpunten. Door jouw verwachtingen en die van ouders op elkaar af te stemmen, kun je de (taal)ontwikkeling van kinderen maximaal stimuleren.

02

Accepteer de taalsituatie in een gezin, en toon respect en waardering voor de andere taal en cultuur.

03

Luister naar de vragen waarmee ouders worstelen. Stel gerichte vragen om een beter zicht te krijgen op de taalsituatie van het gezin. Zoek samen naar antwoorden. Neem tijd om met de mensen te praten. Beschouw dat niet als tijdverlies, maar net als tijdwinst op de langere termijn.

04

Meertalige ouders zijn vaak onzeker over het gebruik van hun moedertaal met de kinderen. Het is erg belangrijk om ze te stimuleren hun kinderen een goede basis mee te geven in de thuistaal. Wijs hen op het belang van hun moedertaal voor de relatie met hun kinderen, voor de identiteitsontwikkeling en voor de etnische en culturele achtergrond van hun kind.

05

De communicatie met kinderen in het gezin gebeurt vaak erg spontaan. Moedig ouders aan om hun intuïtie te volgen, en zich niet geforceerd te voelen om een bepaalde taalkeuze te maken.

06

Help ouders om realistische verwachtingen te stellen bij het maken van een taalkeuze. Ouders kiezen hun taal zowel pragmatisch als emotioneel. Denk samen met hen na over hoe de verschillende talen aan bod kunnen komen.

07

Respecteer de keuze van ouders en moedig hen aan om bij hun gemaakte keuze te blijven en er bewust mee bezig te zijn. Consequentie in taalgebruik is belangrijk om een taal of talen te leren.

08

Wijs ouders erop dat een optimale taalverwerving niet kan zonder een uitgebreid taalaanbod, oefenkansen en een goede emotionele band met de taal/talen.

09

Stimuleer ouders om veel met hun kinderen te praten, om hen vragen te stellen, om met hen te spelen, te lachen, te zingen – in welke taal dan ook. Geef ze positieve feedback en waar nodig concrete tips en materialen, zoals tweetalige kinderboeken of prentenboeken die ze thuis kunnen voorlezen. Ouders met leesproblemen of weinig (voor-) leeservaring geef je beter prentenboeken zonder tekst. Ze kunnen dan hun eigen verhaal verzinnen. Je kunt ouders ook versterken door hen tijdens een voorleesmoment in de klas uit te nodigen en enkele tips (liefst op papier) mee te geven.

10

Wijs ouders op het belang van een positieve houding ten opzichte van alle talen waarmee hun kind in contact komt. Een positieve houding verhoogt immers de motivatie van een kind om een nieuwe taal te leren.

11

Luister goed naar de vragen, zorgen of signalen van ouders rond taalstimulering en meertalig opvoeden, en probeer er zo goed mogelijk op in te spelen.

12

Voor sommige ouders is de drempel hoog om hulp te vragen. Zorg ervoor dat je als professional informatie hebt en breng ze er indien nodig mee in contact: cursussen opvoedingsondersteuning, de Opvoedingswinkel, taallessen, vrijetijdsinitiatieven, Brede Schoolactiviteiten, ...

HANDIGE TOOLS

Onderwijscentrum Gent heeft een folder met tips. Die folder is er niet alleen in het Nederlands, maar (indien nodig) ook in veertien andere talen: Albanees, Bulgaars, Slovaaks, Frans, Turks, Servisch, Duits, Pools, Roemeens, Kroatisch, Engels, Farsi, Russisch en Arabisch.

Download de folders gratis via onderstaande website, en geef ze mee met ouders. Doe dat niet zomaar, maar geef eerst een woordje uitleg in een kort gesprek.

meertaligheid.be/materiaal/je-spreekt-thuis-verschillende-talen-dat-is-goed-voor-je-kind

MEERTALIGE KINDEREN

HELP HEN VOORUIT

Hoe kun je meer uit je meertalige leerlingen halen? En hoe kun je hun thuistalen een actieve plaats geven in je lespraktijk?

20 TIPS

OM DE KINDEREN TE HELPEN

01

Goed begonnen is half gewonnen! Zorg van bij het begin voor een zo open en positief mogelijke klassfeer en geef zelf het goede voorbeeld.

- Ken je eigen referentiekader: Hoe sta je zelf tegenover meertaligheid en culturele diversiteit in je groep? Welke drempels ervaar je? Welke mogelijkheden zie je om met die talige diversiteit aan de slag te gaan?
- Ken je kinderen: leer hun beginsituatie, leefwereld en belevingswereld kennen.
- Geloof in het leervermogen van kinderen.

02

Meertaligheid maakt deel uit van de identiteit. Als je de thuistaal van kinderen waardeert, waardeert je ze dus in alle facetten van hun identiteit. Zo voelen ze zich veel sneller thuis in je klas. En als ze zich goed voelen, zullen ze ook gemakkelijker Nederlands leren.

03

Zorg voor een uitnodigende klasruimte voor iedereen. Denk daarbij goed na over de aankleding, het materiaal, de aanwezigheid van verschillende culturen in het lokaal, enzovoort.

04

Uit onderzoek blijkt dat meertalige kinderen gemakkelijker Nederlands leren als je hun thuistaal erkent en stimuleert. Een rijkere thuistaal vormt een sterke basis om een andere taal te verwerven. Kinderen bouwen immers verder op de fundamenten van hun moedertaal.

05

Wees niet bang om controle te verliezen en ga in op alle taaluitingen van een kind, ook als het in een taal is die je niet begrijpt. Vraag bijvoorbeeld: 'Wat is het hier gezellig! Waarover zijn jullie aan het praten?' Vaak hebben de kinderen het over het onderwerp van de les. Zo geef je ze ook de kans om verbanden te leggen tussen wat ze kunnen in hun thuistaal en in het Nederlands.

06

Wees je bewust van de verschillende fasen in het proces van (tweede-) taalverwerving, om kinderen beter te kunnen begrijpen en begeleiden in hun taalleren.

07

Taalverwerving kent een sterk individueel verloop: elk kind volgt zijn eigen ritme. Wees geduldig en forceer vooral niet. Observeer gericht: voelt het kind zich goed in zijn vel? Is het betrokken?

08

Besteed voldoende aandacht aan de stillere of minder actieve kinderen. Dwing ze niet om te spreken, maar luister aandachtig en geduldig als ze zich proberen uit te drukken, ook als dat in hun thuistaal is. En gebruik geregeld hun naam, zodat ze zich aangesproken voelen.

09

Veel anderstalige kinderen gaan door een 'stille periode' in de eerste verwervingsjaren: ze zeggen dan weinig tot niets. Dat is perfect normaal. Ze nemen eerst de nieuwe taal op en beginnen pas te spreken als ze zich zeker voelen.

10

Kinderen beginnen vaak woorden en uitdrukkingen te gebruiken in het Nederlands door taal te imiteren en ermee te experimenteren. Moedig ze daarin aan. Een tweede taal leren kost kinderen 2 jaar voor de dagelijkse taal, en maar liefst 5 tot 8 jaar voor de schooltaal.

11

Kinderen mogen taalfouten maken. Dat is normaal als ze een tweede taal leren. Onbewust passen ze soms de regels of structuren van hun eerste taal toe op de taal die ze aan het leren zijn. Met genoeg oefening en interactie gaat dat wel over. Verbeter ze niet expliciet, zeker niet als ze jong zijn. Herhaal gewoon de zin op de juiste manier. Zo nemen ze op termijn de correcte vorm over.

12

Zorg voor een veilige en uitnodigende sfeer waarin de kinderen durven spreken en fouten maken. Reageer positief als ze proberen te communiceren, ook al doen ze dat in hun thuistaal. Dwing kinderen niet om te spreken, maar blijf wel zelf tegen hen praten.

13

Kinderen spreken soms meerdere talen door elkaar. Ook dat is volledig normaal. Als ze bijvoorbeeld niet op een bepaald woord kunnen komen, grijpen ze terug op hun repertoire in hun andere taal, thuistaal of moedertaal. Geef kinderen de nodige tijd en geef zelf het goede voorbeeld.

14

Zorg ervoor dat de verschillende talen die kinderen spreken een gelijke status krijgen. Wat kinderen in hun thuistaal zeggen, is even waardevol. Toon interesse op een waardeerende manier, maar leg – in functionele contexten – meteen ook de link naar het Nederlands. Op die manier zullen ze op termijn ook zelf vaker het Nederlands (kunnen) gebruiken.

15

Leg opdrachten of spelregels helder en gestructureerd uit. Gebruik genummerde stappen en visuele ondersteuning via gebaren, pictogrammen, prenten, foto's of andere voorwerpen. Begrijpt een kind de opdracht niet? Herhaal de uitleg dan met andere woorden, laat voorbeelden zien of doe de opdracht zelf voor. Als het nog niet lukt, probeer je een andere taal. Misschien zijn er kinderen in de klas of andere *native speakers* die kunnen helpen. Voor complexere instructies is een lijstje met belangrijke, moeilijkere woorden in de thuistaal heel handig.

16

Grijp elk moment aan om met kinderen een gesprek aan te knopen: bij het onthaal, op de speelplaats, als ze eten,... Tijdens die informele momenten pikken kinderen verrassend snel woorden, begrippen of zinnen op. Luister geduldig naar hun verhalen, ook als die in hun thuistaal zijn. Probeer ze te begrijpen en speel erop in.

17

Kinderen leren een taal door er zelf iets mee te doen. Kwalitatieve interactie is dan ook heel belangrijk om de taal te oefenen. Laat ze in kleine groepjes aan een leuke opdracht werken, samen met anderen die dezelfde taal spreken, of in een taal die ze samen verzinnen. Plezier en succesgevoelens zijn hierbij cruciaal.

18

Stel zoveel mogelijk open vragen om de kinderen aan te zetten tot nadenken en spreken:

- Wat bedoel je? Wat wilde je zeggen?
- Waarom vind je dit (niet) leuk?
- Hoe zou het komen dat ... ?

19

Integreer de thuistalen van de klas op een positieve en creatieve manier in een krachtige leeromgeving waarin de hele klas zich goed en welkom voelt.

20

Geniet zelf van taal en geef dit door aan de kinderen! Ga creatief aan de slag, ook met de thuistalen van de klas. Zo breng je kinderen op een laagdrempelige, spontane en speelse manier in contact met andere talen en culturen. Bovendien ontwikkelen ze een open en positieve houding tegenover elkaars achtergronden.

HANDIGE TOOLS

- Gielen, Sara en Ayşe Işçi (2015). *Meertaligheid: een troef! Inspirerend werken met meertalige kinderen op school en in de buitenschoolse opvang*. Sint-Niklaas: Abimo.
- *Talensensibilisering in het kleuter- en lager onderwijs, tips voor de klas- en schoolpraktijk*. Centrum voor Taal en Onderwijs (KU Leuven) en Steunpunt Diversiteit en Leren (UGent). Leuven en Gent 2012.
- *Thuis spreek ik ook*. Activiteitenbundel voor kinderen van 5 tot 12 jaar, te downloaden op www.meertaligheid.be
- Frijns, Carolien (2019). *De vliegtuigklas. Naar sterk taalonderwijs op de basisschool*. Kalmthout: Pelckmans Pro.
- Devlieger, Mieke, Carolien Frijns, Sven Sierens en Koen Van Gorp (2012). *Is die taal van ver of van hier?* Leuven/Den Haag: Acco.

WEBSITES

www.onderwijscentrum.gent

www.meertaligheid.be

www.metrotaal.be

Onderwijscentrum Gent

AC Urbis, Woodrow Wilsonplein 5, 9000 Gent

onderwijscentrum@stad.gent

Tel. 09 323 50 50

www.onderwijscentrum.gent

Contactpersonen

Ayse.Isci@stad.gent

Steven.Delarue@stad.gent

**Onderwijs
centrum.gent**

